

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
" МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ "**

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: 24 "Сфера обслуговування"

Спеціальність: 242 "Туризм"

Освітньо-професійна програма: "Туризм"

Робоча програма навчальної дисципліни "Методологія та організація наукових досліджень". – Одеса: ОНУ, 2022. – 15 с.

Розробники: **Топчієв Олександр Григорович**, доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету.

Приходько Зоя Володимирівна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 34 від " 30 " серпня 20 22 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Олександр ТОПЧІЄВ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП "Туризм"

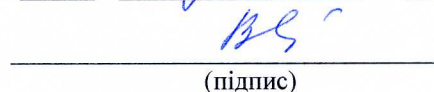

(Вікторія ЯВОРСЬКА)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету

Протокол № 1 від " 2 " вересня 20 22 р.

Голова НМК

(підпис)

(Віталій СИЧ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № ___ від " ___ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

(_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № ___ від " ___ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

(_____)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>24</u> "Сфера обслуговування" (шифр і назва) Спеціальність <u>242 «Туризм»</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>Другий (магістерський)</u>	<i>Обов'язкова дисципліна</i>	
		Рік підготовки:	
		1-й	-
		Семестр	
		1-й	-
		Лекції	
		14 год.	- год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	- год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		60 год.	- год.
		Форма підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – познайомити студентів із сучасною методологією науки, сукупністю методологічних засобів науки взагалі та фахового напрямку зокрема, що створюють необхідне методологічне підґрунтя для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації, на основі теоретичних знань у сфері рекреаційно-туристичної діяльності.

Завдання полягають в ознайомленні студентів із сучасними методологічними концепціями, з основами методології наукового пізнання та з методикою наукових досліджень; формуванні цілісного уявлення про науково-дослідницький процес; забезпеченні освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження; вдосконаленні вміння пошуку, добору й опрацювання наукової інформації, точного формулювання мети, задач і висновків дослідження; застосування сучасних методологічних підходів і принципів до формування нового знання в туризмології; вивченні студентами основних положень рекреаційно-туристичних досліджень, наукознавчих проблем рекреаційно-туристичної діяльності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних (ЗК):

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності;

ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі;

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

б) спеціальних (фахових):

СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації;

СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації;

СК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації;

СК9. Здатність до науково-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти.

Очікувані результати навчання.

Програмні результати навчання:

РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.

РН4. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проектувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.

РН6. Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.

РН 12. Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізм управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.

РН 14. Планувати і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти, розробляти їх методичне забезпечення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- особливості науки як дослідження, складові системи засад науки: наукова картина світу, ідеали і норми наукового дослідження, філософські засади наукового дослідження;

- методологічні особливості пізнання в сучасній науці;

- поняття наукового методу та методології, основні методи наукового дослідження (емпіричні, теоретичні, загальнонаукові); загальнонаукові методологічні принципи та їх зміна протягом розвитку науки, специфіку наукового підходу до дослідження туризму як суспільного феномену;

- характеристики відомих методологічних систем, головні сучасні методологічні концепції, застосування сучасних наукових методологічних принципів та концептуальних підходів;

- структуру наукових досліджень, методи емпіричного та теоретичного дослідження та форми наукового знання: поняття факту, ідеї, проблеми, гіпотези і теорії, методи та концептуальні підходи дослідження в рекреаційно-туристичній діяльності зокрема;

- передові концепції, методи науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних областей туризму та рекреації;

- цільові настанови рекреаційно-туристичних досліджень, особливості туризму та рекреації як видів економічної діяльності, систематику і класифікацію рекреаційно-туристичної діяльності;

- методологічні засади територіальної організації рекреаційно-туристичної діяльності;

- основні концепції дослідження рекреаційно-туристичної діяльності на різних територіальних рівнях, зокрема, концепцію дестинацій, концепцію міжгалузевого рекреаційно-туристичного комплексу.

вміти:

- розрізняти науку як систему знань, соціальний інститут та дослідницьку діяльність;

- розрізняти метод, методологію, методика; усвідомлювати багаторівневість методології науки, різноманітність конкретнонаукових методологій, розуміти норми наукового дослідження як методологічні принципи; використовувати вимоги до наукової теорії як загальнонаукові методологічні принципи;

- презентувати методологічні особливості досліджень в сфері туризму, методологічні проблеми, які пов'язані зі специфікою туризму як суспільного феномену; сучасні методології рекреаційно-туристичних досліджень;

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

- використовувати теоретичні знання та практичні навички для моделювання та прогнозування різних аспектів розвитку та територіальної організації туризму та рекреації;

- досягати педагогічних цілей навчальної діяльності у сфері професійної туристичної освіти;

- ініціювати інноваційні комплексні проекти, проявляти лідерство під час їх реалізації.

3.Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень, її застосування в рекреаційно-туристичних дослідженнях

Тема 1. Наукова картина світу

Фізична картина світу. Поняття науки. Науково-технічні революції. Природнича картина світу. Наука і релігія. Науки природничі та суспільні.

Тема 2. Наукова теорія

Концептуальний зміст науки. Наукова теорія. Теоретичний рівень пізнання та його складові. Гіпотеза. Науковий закон. Концепція. Парадигма.

Класифікація наук. Місце туризмології в системі наук.

Тема 3. Наукова методологія

Методологія наукового пізнання, її рівні. Філософська (загальнонаукова) методологія. Основні концепції та напрямки загальнонаукової методології. Конкретно-наукова методологія. Категоріальний базис науки. Методологічний інструментарій досліджень. Методика та техніка досліджень. Рівні розвитку методології та методики.

Емпіричний та теоретичний рівні пізнання. Види емпіричних досліджень. Теоретичні об'єкти дослідження. Теоретичні конструкції.

Фундаментальні та прикладні дослідження. Методологія індуктивних та дедуктивних досліджень.

Тема 4. Понятійно-термінологічний апарат

Система понять і термінів науки. Ознаки поняття. Зміст і обсяг понять. Терміни та вимоги до них.

Змістовий модуль 2. Рекреаційно-туристичний комплекс країни (регіону): теорія та методологія дослідження

Тема 5. Феноменологія туризму. Цільові настанови рекреаційно-туристичних досліджень.

Туризм і рекреація як суспільні феномени. Роль туризму в світовому господарстві. Предметне визначення рекреаційно-туристичної діяльності. Туризм та рекреація як види економічної діяльності.

Цільові настанови рекреаційно-туристичних досліджень. Систематика і класифікація рекреаційно-туристичної діяльності.

Тема 6. Міжгалузевий комплекс рекреаційно-туристичної діяльності.

Поняття та функціональна структура рекреаційного міжгалузевого комплексу. Кластери рекреаційних послуг. Рекреаційні ресурси. Туристичні ресурси (дестинації). Рекреаційно-туристична інфраструктура. Управління рекреаційно-туристичною діяльністю.

Тема 7. Територіальна організація рекреаційного господарства.

Територіальна організація рекреаційно-туристичної діяльності на різних рівнях. Концепція територіальних рекреаційних систем.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
л		п/с	лаб	ср	л		п/с	лаб	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень, її застосування в рекреаційно-туристичних дослідженнях										
Тема 1. Наукова картина світу	10	2	2		6					
Тема 2. Наукова теорія	14	2	2		10					
Тема 3. Наукова методологія	14	2	2		10					
Тема 4. Понятійно-термінологічний апарат	12	2	2		8					
Разом за змістовим модулем 1	50	8	8		34					
Змістовий модуль 2. Рекреаційно-туристичний комплекс країни (регіону): теорія та методологія дослідження										
Тема 5. Феноменологія	14	2	2		10					

туризму. Цільові настанови рекреаційно-туристичних досліджень									
Тема 6. Міжгалузевий комплекс рекреаційно-туристичної діяльності	14	2	4		8				
Тема 7. Територіальна організація рекреаційного господарства	12	2	2		8				
Разом за змістовим модулем 2	40	6	8		26				
Усього годин	90	14	16		60				

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень, її застосування в рекреаційно-туристичних дослідженнях		
1	Сучасна наукова картина світу	2
2	Характеристика форм наукового пізнання	2
3	Загальнонаукова методологія: основні концепції та напрямки. Рівні наукового пізнання та види наукових досліджень. Аналіз індуктивного та дедуктивного методів досліджень. Переваги та недоліки кожного методу	2
24	Систематизація понятійно-термінологічного апарату туризмології.	2
Змістовий модуль 2. Рекреаційно-туристичний комплекс країни (регіону): теорія та методологія дослідження		
5	Туризм та рекреація як суспільні феномени. Основні напрями рекреаційно-туристичних досліджень. Аналіз ролі та місця туризму в економіці світу та економічно розвинутих країн.	2
6	Концепція міжгалузевих рекреаційного комплексу. Рекреаційне середовище рекреаційно-туристичної діяльності регіону	4
7	Територіальна організація рекреаційно-туристичного господарства Одеського регіону.	2
	Разом	14

6. Теми практичних занять

Практичні заняття у програмі не заплановані

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні роботи у програмі не заплановані.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин
1	<p><u>Тема 1.</u> Наукова картина світу. Повторення лекційного матеріалу з метою підготовки до поточного опитування. Підготовка до семінарського заняття за темою: «Сучасна наукова картина світу».</p>	6
2	<p><u>Тема 2.</u> Наукова теорія Повторення лекційного матеріалу з метою підготовки до поточного опитування. Підготовка рефератів за тематикою «Сутність пізнання та його види», «Основні елементи науки», «Класифікація наук», «Структурні компоненти теоретичного пізнання».</p>	10
3	<p><u>Тема 3.</u> Наукова методологія. Повторення лекційного матеріалу з метою підготовки до поточного опитування. Підготовка до семінарського заняття за темою: «Загальнонаукова методологія: основні концепції та напрямки. Рівні наукового пізнання та види наукових досліджень». "Аналіз індуктивного та дедуктивного методів досліджень. Переваги та недоліки кожного методу." Підготувати реферат.</p>	10
4	<p><u>Тема 4.</u> Понятійно-термінологічний апарат. Повторення лекційного матеріалу з метою підготовки до поточного опитування. Підготовка рефератів за тематикою «Поняття як основна ланка створення системи наукового знання»</p>	8
5	<p><u>Тема 5.</u> Феноменологія туризму. Цільові настанови рекреаційно-туристичних досліджень. Повторення лекційного матеріалу з метою підготовки до поточного опитування. Підготовка до семінарського заняття за темою: «Туризм та рекреація як суспільні феномени. Основні напрями рекреаційно-туристичних досліджень». "Аналіз ролі та місця туризму в економіці світу та економічно розвинутих країн." Підготувати реферат за обраною країною.</p>	10
6	<p><u>Тема 6.</u> Міжгалузевий комплекс рекреаційно-туристичної діяльності. Повторення лекційного матеріалу з метою підготовки до поточного опитування. Підготовка до семінарського заняття за темою: «Концепція міжгалузевого рекреаційного комплексу» Підготовка рефератів за тематикою: «Концепція дестинацій та її роль у рекреаційно-туристичних дослідженнях»</p>	8
7	<p><u>Тема 7.</u> Територіальна організація рекреаційного господарства. Повторення лекційного матеріалу з метою підготовки до поточного опитування. Підготовка рефератів за тематикою: «Концепція територіальних рекреаційних систем», «Управління рекреаційно-туристичним господарством регіону»</p>	8
	Разом	60

9. Методи навчання

Лекції із застосуванням методів пояснювально-ілюстративного (мультимедійні презентації) викладання, обговорення проблемних ситуацій та диспуту; семінарські заняття з наочними демонстраціями; виконання індивідуальних завдань.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточне контрольне опитування, оцінювання семінарських доповідей та виконання індивідуальних завдань; підсумковий контроль - залік. В обов'язковому порядку здійснюється облік відвідування студентами усіх видів занять.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість практичних завдань; має стійкі навички виконання завдання

Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

1. Сутність та ознаки науки.
2. Основні складові системи наукових знань.
3. Функції, мета, завдання науки.
4. Основні елементи науки.
5. Сутність пізнання, його види.
6. Поняття як основна ланка створення системи наукового знання.
7. Форми мислення.
8. Класифікація наук.
9. Місце туризмології в системі наук
10. Класифікація секторів науки у статистичних збірниках.
11. Сутність та мета наукового дослідження.
12. Рівні дослідження.
13. Структурні компоненти теоретичного пізнання.
14. Вимоги до гіпотези та її функції.
15. Класифікація та структурні елементи теорії.
16. Теоретичні та прикладні наукові дослідження.

- 17.Сутність концепції дослідження.
- 18.Мета, об'єкт, предмет дослідження.
- 19.Об'єкт дослідження туризмології
- 20.Системний характер наукового пізнання.
- 21.Ідея як продукт людської думки, форма відображення дійсності.
- 22.Наукове знання як складний об'єкт дослідження.
- 23.Методологія науки: сутність, мета.
- 24.Методологічна основа наукового дослідження.
- 25.Методика наукового пізнання.
- 26.Класифікація методів.
- 27.Рівні наукового дослідження.
- 28.Емпіричний рівень дослідження, його стадії.
29. Теоретичний рівень дослідження.
30. Побудова теоретичних знань.
31. Методи емпіричного дослідження спостереження.
- 32.Порівняння, вимірювання, експеримент, їх особливості.
- 33.Загальнологічні методи, що застосовуються на емпіричному і теоретичному рівнях дослідження.
34. Методи теоретичних досліджень
35. Наукова проблема як форма наукового мислення. Процес постановки наукової проблеми.
36. Основні принципи раціональної організації наукової діяльності.
- 37.Самоорганізація праці дослідника. Основні особистісні якості дослідника.
- 38.Етапи наукового дослідження
- 39.Магістерська робота як самостійна науково-дослідницька кваліфікаційна робота.
- 40.Туризм і рекреація як суспільні феномени.
- 41.Роль туризму в світовому господарстві.
- 42.Предметне визначення рекреаційно-туристичної діяльності.
- 43.Туризм та рекреація як види економічної діяльності.
- 44.Цільові настанови рекреаційно-туристичних досліджень.
- 45.Систематика і класифікація рекреаційно-туристичної діяльності.
- 46.Поняття та функціональна структура рекреаційного міжгалузевого комплексу.
- 47.Кластери рекреаційних послуг.
- 48.Рекреаційні ресурси та їх класифікація.
- 49.Концепція дестинацій.

50. Рекреаційно-туристична інфраструктура.
51. Управління рекреаційно-туристичною діяльністю.
52. Територіальна організація рекреаційно-туристичної діяльності на різних рівнях.
53. Концепція територіальних рекреаційних систем.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль							Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	30	100
5	10	15	5	15	10	10		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Робоча програма та силабус навчальної дисципліни; опорні конспекти лекцій; мультимедійні презентації; плани семінарських занять; навчально-методичні матеріали та питання для поточного і підсумкового контролю; ілюстративні матеріали (карти, схеми, рисунки).

14. Рекомендована література

Основна:

1. Добронравова І. С., Сидоренко Л. І. Філософія та методологія науки. Підручник для університетів. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. 223 с.
2. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с.

3. Ткаченко Т. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу. К. : Нац. торг. екон. ун-т, 2009. 463 с.
4. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: Навчальний посібник. Одеса : Астропринт, 2005. 632 с.
5. Топчієв О. Г., Коломієць К.В., Сич В. А., Яворська В.В. Структурування рекреаційно-туристичного потенціалу на засадах географічного середовища: Монографія. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А. С., 2020. 332 с.
6. Топчієв О. Г., Яворська В. В., Сич В. А., Коломієць К. В. Рекреаційно-туристичний потенціал: напрями систематики і кваліметричної оцінки. Навчальний посібник ; Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. Одеса : Бондаренко М.О., 2022. 280 с.
7. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / [В.К.Федорченко, В.С.Пазенок, О.А.Кручек та ін.]. К.: ВЦ «Академія», 2013. 368с.

Додаткова:

1. Бейдик О. Рекреаційно-туристичні ресурси України : методологія та методика аналізу. Термінологія, районування. К.: ВЦ Київський університет, 2001. 398 с.
2. Величко В. Організація рекреаційних послуг. Харків : ХНУМГ, 2013. 202 с.
3. Коломієць К. В., Яворська В.В., Сич В.А. Територіальна організація туристично-рекреаційної діяльності Українського Причорномор'я: Монографія. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2018. 290 с.
4. Любіцева О., Панкова Є., Стафійчук В. Туристичні ресурси України. К. : Альтерпрес, 2007. 372 с.
5. Масляк П. Рекреаційна географія. К. :Знання, 2008. 343 с.
6. Нефедова Н.Є., Яворська В.В., Куделіна С.Б. Географія туризму: [навчально-методичний посібник]. Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2018. 160 с.
7. Олійник Я., Степаненко А. Теоретичні основи туризмології. К.: Ніка-Центр, 2005. 316 с.
8. Пазенок В., Федорченко В. Філософія туризму. К. : Кондор, 2004. 268 с.
9. Топчієв О. Г., Яворська В.В., Ніколаєва О.І. Географічні складові предметної області рекреаційно-туристичної діяльності. Вісник ОНУ. Сер.: Географічні та геологічні науки, 2016. Т. 21, Вип. 2. С.171-181.
10. Топчієв О. Г., Яворська В.В., Ніколаєва О.І. Рекреаційно-туристична діяльність як складова регіональних господарських комплексів: концептуально-понятійний огляд. Науковий Вісник ХДУ. Випуск 5. Серія географічні науки, 2016. С.128-134.

11. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Пилипенко І.О., Яворська В.В. Методологічні основи географії: Ландшафтна оболонка землі. Довкілля. [навч. посіб.]. Херсон: Гельветика, 2018. 348 с.

12. Фоменко Н. Рекреаційні ресурси та курортологія. К. : Центр навч. літератури, 2007. 312 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. World Travel and Tourism Council <http://www.wttc.travel/>
2. UN World Tourism Organization <http://www.unwto.org>
3. Millennium Ecosystem Assessment <http://www.millenniumassessment.org/>
4. Journal of Planning Literature: <http://jpl.sagepub.com/>
5. Journal of Planning Education and Research: <http://intl-jpe.sagepub.com/>
6. Planning Theory: <http://plt.sagepub.com/>
7. Journal of Sustainable Tourism: <http://www.multilingual-matters.net/jost/>
8. Current Issues in Tourism: <http://www.multilingual-matters.net/cit/>
9. Tourism geographies: <http://www.tandf.co.uk/journals/titles/14616688.asp>
10. Europa: The European Union online: <http://europa.eu/>
11. <https://oda.od.gov.ua> - Одеська обласна державна адміністрація